

Noordoost Brabant

verslagen, 'persberichten'

werkgroepen regiodag 4 juni 2009

Groep 1, **DONKERGROEN**

De parels verbinden

Onze sterkten liggen op verschillende punten, neem de 5 sterren: food, logistiek, toerisme, metaal, health. Een thema (branding) zal nooit aangeven waar onze regio sterk in is, dan wordt te veel 'vergeten'. Daarom gaan samenwerken en laten zien in de praktijk waar onze sterkten liggen. De projecten en onze producten laten excelleren.

Doel van de samenwerking is om er samen beter uit te komen en er initiatieven zijn genomen die ook voor de volgende generatie zo krachtig zijn dat de samenwerkingsstructuur echt gezet is.

Op korte termijn samen identificeren waar de kansen liggen die door een gezamenlijke aanpak veel meer benut kunnen worden. We wensen de regio toe dat we een vijftal projecten hebben in de toekomst die ervoor zorgen dat de weg daar naartoe voor de regio nog belangrijker is dan de uitkomst van de projecten zelf.

Visiedocument en parallel investeringsagenda.

Natuurlijke samenwerking zonder dat daar zware organisaties boven hangen. Light structuur met hoofdspelers + gelegenheidsstructuur op projectniveau. Bijvoorbeeld 5 elk kwartaal, 21 elk half jaar. Uitproberen en durven wijzigen als het niet goed gaat. Vertrouwen is een belangrijke waarde die onder de samenwerking dient te liggen. Daarnaast kunnen relativeren of deelname voor eigen gemeente echt wenselijk is en bijdraagt. Doen waar je goed in bent en waar in de eigen gemeente echt enthousiasme en kracht zit.

Aandacht voor de Raad: bij samenwerkingsverbanden ook de Raden bij elkaar brengen.

Concreet tastbaar projectvoorstel (laaghangend fruit): hoofdstad van de smaak. Aanhaken bij competenties die we gezamenlijk hebben zoals toerisme, foodopleidingen, food handel en industrie.

Welke droom willen we als regio Noordoost Brabant waarmaken?

Alle deelnemers aan de discussie waren het erover eens dat dit met name het durven bevestigen is dat iedere gemeente/district binnen de regio eigen kwaliteiten heeft. Zijn we bereid dat uit te spreken en elkaar successen te gunnen? Of advies aan elkaar te vragen? Dat is essentieel als je als regio wilt samenwerken. Durf bijvoorbeeld met z'n allen uit te spreken dat Den Bosch de regiostad, dé trekker is van de regio.

Denk vanuit thema's

Om de samenwerking meer gestalte te geven moeten we niet krampachtig denken in structuren. Ga uit van thema's die op dat moment leven en bundel krachten waar dat praktisch is. Niet alle 21 gemeenten hoeven bij elk thema aan te schuiven. Kortom: maak gebruik van functionele teams. Tel je zegeningen en vier je successen is ook een belangrijk punt. Daarmee bereik je dat gemeenten onderling de vruchten van de samenwerking zien. Niet alleen bestuurders, maar juist ook voor gemeenteraden en ambtenaren moet het zichtbaar zijn dat samenwerken succesvol is. Zo vergroot je de kans dat men bereid is om in de samenwerking te investeren, zowel financieel als in menskracht.

Één identiteit of juist geen identiteit?

Conclusie van de deelnemers is dat het zeer lastig is om één identiteit te benoemen voor de regio. Waarom zou je dat dan doen? Is de identiteit niet juist de diversiteit? 'Brand' juist deze diversiteit als een soort van archipel of mozaïekgedachte waarbinnen ieder zijn eigen kracht heeft. Wat deze diversiteit met zich meebrengt is dat de verblijfskwaliteit van de regio erg goed is.

Hoe leren we elkaar beter kennen?

Om elkaar beter te leren kennen is het vooral belangrijk om elkaar te ontmoeten. Organiseer regiodagen rondom thema's voor zowel bestuurders, ambtenaren en raadsleden. Zo leren we elkaar niet alleen persoonlijk beter kennen, maar maken we projecten ook zichtbaar voor elkaar en kunnen we van elkaar leren.

NO Brabant smaakt naar meer!

Als concreet projectvoorstel stellen we voor om een evenement te organiseren rondom 'De regio NO Brabant smaakt naar meer', waarbij in elke gemeente diverse acties/evenementen rondom het thema smaak georganiseerd worden. Het gemoedelijke gevoel bij de regio wordt hiermee gestimuleerd en voor inwoners maak je zichtbaar dat de regio samenwerkt en dat dit naar meer smaakt!

Groep 3, **GEEL**

Noordoost Brabant: wij maken het!

In de Regio Noordoost Brabant wordt al veel samengewerkt. Vooral op praktisch gebied vinden gemeenten elkaar. Bijvoorbeeld door samen te werken op gebied van Sociale Zaken, belastingen en ICT. Op strategisch niveau gebeurt dit nog veel minder. Via de Vijf Sterren Regio is Noordoost Brabant hierin het verst op ruimtelijk-economisch gebied. Daar zou samenwerking op sociaal-economisch en toeristisch-recreatief gebied aan moeten worden toegevoegd. De regio kenmerkt zich door gevoel voor de menselijke maat en hard werken: geen high tech, maar high touch. Werken aan oost-west-verbindingen zou het eerste concrete project moeten zijn. Zo halen we mensen de regio in en voorkomen we dat ze er alleen maar doorheen rijden.

Vertrouwen en elkaar iets gunnen

Samenwerken moet lichter dan vroeger. Logge structuren werken niet, maar na afschaffing van het Stadsgewest is samenwerken te vrijblijvend geworden. Vertrouwen en elkaar iets gunnen zijn de basis voor succesvol werken aan een sterke regio.

High Touch

Noordoost Brabant wordt gekenmerkt door gevoel, de menselijke maat en door hard werken. Geen harde high tech, maar innovatieve high touch. Misschien bedenken andere regio's veel, maar in onze regio maken we het.

Successen vieren

Een regio worden we door successen te vieren. Al komen ze uit deelregio's dan nog is regionaal vieren leuker! Zo sterken we elkaar en tonen we de eenheid van de regio.

Groep 4, **ORANJE**

SAMENWERKING REGIO NOORD OOST: MATRUSJKA-MODEL ALS BASIS

'Krachtige gemeenten, krachtige subregio's, krachtige regio.'

Het succes van de samenwerking tussen de 21 gemeenten in de regio Brabant Noord Oost vraagt om een aantal concrete stappen. Daarnaast vraagt de samenwerking om vertrouwen. Vertrouwen in elkaar, maar vooral ook in gezamenlijke speerpunten en uitgangspunten. Met de provincie Noord-Brabant als krachtig en betrokken partner. Want de belangen van de provincie en de regio liggen vaak dicht bij elkaar dan gedacht. De regio bestaat uit subregio's, de subregio's uit gemeenten. Elk op zichzelf krachtige entiteiten. De concrete stappen die moeten worden gezet om het optimale uit de samenwerking te halen zijn:

Vanuit een 'lichte structuur' op korte termijn (binnen een paar maanden) een agenda opstellen. Hierbij gebruikmaken van bestaande organen.

Waar mogelijk per thema ambassadeurs of kartrekkers benoemen.

Kies voor een sterke 'branding' van de regio (bijvoorbeeld een onderscheidende naam).

Inventariseer de sterke punten (de pareltjes) van elke gemeente en subregio. Daar ligt vaak overlap en kracht.

Maak de colleges en secretarissen tot 'motoren' van het proces.

Kies voor een praktische aanpak.

Zorg voor draagvlak en denk aan teambuilding (uitwisseling, jaarlijks). Samenwerking moet in onze genen gaan zitten.

Zet de regio op de kaart door sterke branding.

Doe als regio mee op alle podia (provinciaal, landelijk, Europees)

Accepteer dat er verschillen zullen blijven tussen gemeente en regio's. Zoek juist naar de gemeenschappelijke punten.

Ontwikkel een substantiële investeringagenda voor de regio.

Zorg voor slagkracht en daadkracht: bijvoorbeeld door rechtstreekse lijnen naar Brussel (namens de regio).

Werk aan een cultuur van 'gezamenlijk belang', zoek naar dwarsverbanden.

Concreet: Stad van de Smaak als aanjager van een culinaire en culturele regio.

Breng ook de invloedsferen van buiten de regio in beeld.

Groep 5, **LICHTGROEN**

Noordoost: Mooiste regio van Brabant

In de 'licht groene' werkgroep ruimte was een ieder het er snel over eens. We wonen en werken in de mooiste regio van Brabant. Wonen, werken, natuur, cultuurhistorie; het is er allemaal. Misschien is Noordoost Brabant wel het meest Bourgondische deel van Brabant. Helaas is dat niet breeduit bekend en daarom moeten de 21 gemeentes de krachten bundelen.

Voor een goede samenwerking tussen de 21 gemeentes van de regio Noordoost Brabant moet het over de inhoud gaan. De structuur komt later wel. "En als er structuur is dan moet deze fliterdun zijn, zodat deze niet belemmerend werkt".

Meteen werden er een aantal Quick wins genoemd. Roel Augusteijn, (burgemeester Maasdonk) noemde het voorbeeld dat gemeenten elkaar bijvoorbeeld op facilitair gebied kunnen helpen. En dat is vooral voor kleine gemeentes heel belangrijk. Ina Adema ziet ook mogelijkheden om in de regio samen te werken bijvoorbeeld om HBO-opleidingen naar de regio te trekken, zodat de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven in de regio hiervan profiteren. Adema: "Je moet hierbij elkaar wel vertrouwen en het elkaar gunnen. De samenwerking moet vanuit je hart komen"

Om de regio Noordoost Brabant op de kaart te zetten is een gezamenlijke strategie belangrijk. Hierbij is ruimte in de Ruimtelijke strategie van 2040 van belang. De strategie 'pieken in de delta' biedt enorme kansen. Naast een strategie is een eigen identiteit ontwikkelen een must. Thema's als Food, Farma en Health passen in de regio. Bovendien is het in Noordoost Brabant evenwichtig wonen, leven en werken. De cultuurhistorie van de regio is uniek in de provincie en ook een aansprekend thema.

Op korte termijn zijn er een aantal thema's waar de regio kan samenwerken. Denk aan 's Hertogenbosch Hoofdstad van de smaak in 2010: een regionale uitrol. Het openbaar vervoer. De toeristische ontwikkelingen bij de Maas. Het Nationale Jeroen Bosch jaar in 2016, Maar ook heel concreet: samenwerken op bijvoorbeeld facilitair gebied.

Om deze samenwerking tot stand te brengen zijn jaarlijks terugkerende regiodagen nuttig. Bovendien kan er een klein projectbureau voor de regio worden ingericht. Een digitaal smoelenboek met regionale projecten en medewerkers is een must.

Groep 6, **LICHTBLAUW**

Rijkdom aan diversiteit biedt talloze kansen

We moeten Noordoost Brabant een smoel geven

Stad en groen, food and care, 'maakindustrie, dynamiek en ruimte. Noordoost Brabant heeft het allemaal in ruime mate voorhanden. De 21 gemeenten in het gebied gaan dat versterken door intensief met elkaar samen te werken. 'We gunnen elkaar onze successen, want samenwerken biedt nieuwe kansen voor het héle gebied. En dat gaan we stevig uitdragen. Waar dat maar kan bijdragen aan het succes en aan ons imago', aldus de bevlogen werkgroep Lichtblauw'.

Een stevige discussie over die samenwerking en de kansen die we als gebied aan moeten grijpen heeft geleid tot een aantal concrete thema's.

Food and care

Voedingsindustrie is traditioneel sterk in het gebied verankerd en heeft zich in tal van moderne varianten doorontwikkeld. Ook de landbouw is een sterke troef binnen dit thema. Met nieuwe ontwikkeling zoals zorgboerderijen. Een wellicht natuurlijk vervolg op de traditionele grote zorginstellingen in Noordoost Brabant.

Industriebeleid

Dit gaan we aanpakken als een combinatie van werkgelegenheid, arbeidsmarktbeleid, bedrijventerreinen en onderwijsmogelijkheden.

Mobiliteit

Maximale bereikbaarheid via weg, spoor, en waterverbindingen is een nadrukkelijk doel, dat fors kan bijdragen aan de trekkracht van de regio. Een voorwaarde hiervoor is de opschaling van het hoogwaardig openbaar vervoer.

Landschap

Versterking van de diversiteit van het landschap. Het sterke punt van de regio is de diversiteit variërend van kleine landschappelijke projecten in de agrarische sector via nationale landschappen tot en met nationaal park.

Groep 7, **ZWART**

Respect voor elkaars belang

Onder leiding van burgemeester Heijmans van de gemeente Bernheze vond er op 4 juni 2009 in het kader van de regiodag een discussie plaats tussen afgevaardigden van enkele regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant over de thema's organisatie en identiteit.

Organisatie

Naar voren komt dat de gemeenten moeten samenwerken met respect voor elkaars belang, omdat ze niet gelijkwaardig aan tafel kunnen zitten.

Belangrijk aandachtspunt is om te praten over de voordelen die de verschillende gemeenten van elkaar kunnen hebben.

Gemeenten moeten elkaar blijven informeren: communicatie speelt een belangrijke rol.

Wat volgens de discussiegroep moet veranderen is de houding, de attitude. Alle gemeenten hebben hierin en bepaalde verantwoordelijkheid.

Nog nagedacht moet worden op welke gebieden de regio kan samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening, maatschappelijke thema's of verkeer.

Identiteit

'Leven in het groen met industrie op de hoek' is waar de regio Noordoost Brabant zich in onderscheidt. Deze regio is een zelfvoorzienende regio.

De deelnemende gemeenten aan de discussie zijn van mening dat de identiteit van de regio gezocht moet worden in de toekomst en niet in het verleden.

Een idee is om externe partijen naar onze regio te laten kijken op het gebied van samenwerkingsmogelijkheden en identiteit, aan de hand van het vijf sterren principe.

Deze 21-constructie kan worden vormgegeven als externe uitdrager naar de provincie, de B5 gemeenten en het Rijk.

Projectvoorstel

Openbaar vervoer

Instellen van een regiofonds (bijv. € 1,- per inwoner), provincie verdubbelt dit bedrag wellicht?

Groep 8, **GRIJS**

Recreatie als regionale katalysator

De gezamenlijke kracht van Noordoost Brabant zit 'm in recreatie, toerisme en natuur. Daar liggen kansen die we als regio kunnen en móeten verzilveren. Om te beginnen met het samenbrengen van alle toeristische highlights op een toeristische kaart. Zo zet de regio niet alleen zichzelf op de kaart, maar leren de 21 partners elkaar ook nog beter kennen.

Volgens de werkgroep Grijs is zo'n kaart nadrukkelijk een eerste stap. Uiteindelijk gaat het erom dat er verbindingen worden gelegd tussen de verschillende toeristische trekpleisters. Want dat is nodig om de potentie van de regio verder te versterken. Dat die potentie er is, staat volgens de werkgroep buiten kijf. Niet voor niets staat de regio volgens de VVV landelijk op de eerste plaats als het gaat om toerisme en recreatie.

Katalysator

Recreatie heeft volgens de werkgroep verbindingen met tal van thema's en kan daardoor uitstekend als katalysator fungeren. Denk daarbij aan de verbinding met economie, natuur, duurzaamheid en het regionaal erfgoed. Ook de onderlinge samenwerking van de 21 regiogemeenten krijgt er een flinke impuls door.

Welke vorm de kaart moet krijgen en wat er allemaal op moet komen, is een zaak van uitwerking. Belangrijk is vooral dat de kaart er snel komt. Liefst dit jaar nog.

De smaak van water

In deze regio zijn thema's als Smaak en Water zeker kansrijk. Elke gemeente kan hier op aansluiten, niet altijd op beide thema's maar zeker op één.

Gebruik Smaak en Water niet alleen voor de harde kant van successen zoals stenen, asfalt en spoorrails. Geef ook de 'zachte' kant in deze thema's een prominente rol: cultuurhistorie, sociale samenhang, leefbaarheid.

Den Bosch kan in het thema Smaak de trekker zijn om de regio in de schijnwerper te zetten. Water is een letterlijk bindend element met tientallen kilometers Maas, met potenties in recreatie en toerisme. Zoek en vind daar de kwaliteit, kijk wat bindt en zoek de versterking.

Eenentwintig handen aan één stuur

'Grotere gemeenten kunnen nu eenmaal meer volk op de been brengen dan kleine gemeenten'. Leidend is een goede vertegenwoordiging van de subregio's, maar met een met in ieder geval een paar grote en minimaal één echte kleine plattelandsgemeente. We gaan uit van vijf 'trekkers' met aandacht voor de bijzondere positie van de grensgemeenten en het perspectief van de plattelandsgemeenten.

Bestuurlijk heeft aansluiten bij bestaande overleggen en structuren de voorkeur. We komen niet aan bevoegdheden, maar de inhoud blijft van de Regio Noordoost Brabant. Elke deelnemer uit de groep van vijf gaat uit van gezamenlijkheid, van de kracht van 'samen'.

De identiteit van het gemarmerde groene mozaiek Noordoost

Hebben we een gezamenlijke identiteit? Gaan we op zoek naar een sterke naam voor het gebied en koppelen daar een sterke branding aan? Of benutten we onze kwaliteiten beter en 'branden' we langs die weg van de eigen kwaliteit het gebied Noordoost-Brabant. We doen de regio te kort als we slechts op één spoor te gaan zitten. We willen Brabant en Brabants blijven: bourgondisch, hard werken, groen, historie, cultuur, platteland, recreatie, .

Samenwerken: klein beginnen, groot resultaat

Samen optrekken, samen het pad bewandelen, over gebaande dan wel onbegaanbare paden. Samen stippel je de route uit. Het einddoel én de weg er naartoe. Dit vergt een inspanning van alle deelnemers. Iedere deelnemende gemeente is verantwoordelijk voor het welslagen van de samenwerking door op eigen lokaal niveau te werken aan draagvlak. Dit betekent dat je vanuit gelijkwaardigheid, eigen kwaliteiten inbrengt. De meerwaarde voor de samenwerking prevaleert, het eigen belang voert minder de boventoon.

Aan de hand

Hoe houden de 21 gemeenten elkaar aan de hand, hoe blijft de samenwerking overeind? In ieder geval door inhoudelijke discussie over vraagstukken te voeren op de plek waar die thuis hoort, met de direct betrokkenen. Portefeuillehouders krijgen zo de kans hun eigen, lokale inbreng te leveren met ondersteuning van hun ambtelijke organisatie. Deelnemers aan de samenwerking hebben behoefte aan hun eigen couleur locale wat betreft de terugkoppeling naar het achterveld.

Vertrouwen

Het draait ook om vertrouwen. Vertrouwen komt echter niet vanzelf. Het samenwerkingsverband moet het vertrouwen verdienen. Iedere deelnemer moet het vertrouwen hebben dat de intentie waarmee deze samenwerking tot stand kwam, in de toekomst wordt nagekomen. Verbindende thema's hebben facetten die voor alle partijen – grotere én kleinere gemeenten – interessant zijn. Hierop kun je samen scoren.

Twee sporen

Het korte termijn traject concentreert zich op de quick-wins. Het gebied op zichzelf zou hiervoor uitgangspunt moeten zijn. Wat komt het gebied tekort, waar kunnen we concreet aan werken om het gebied er beter van te laten worden. Daar kun je op korte termijn winst boeken. Als dit goed gaat, groeit het draagvlak en het vertrouwen in de samenwerking en komt vanzelf de tijd om de 'lastige' thema's als woningbouw en bedrijvigheid bij de kop te pakken. Het lange termijn traject concentreert zich dan ook op deze richting, om samen tot een gedragen visie te komen. Samenvoeging van reeds bestaande samenwerkingsverbanden op kleinere schaal, zou één van de mogelijkheden moeten zijn.

Wij zorgen met elkaar dat de regio de verworven positie op bedrijvig vlak behoudt en de economische potentie zelfs nog wordt uitgebreid

Op winst koersen

Landschap, toerisme, recreatie en infrastructuur en openbaar vervoer zijn voor de regio de belangrijkste speerpunten waarmee op de korte termijn op winst gekoerst kan worden. Op dit vlak kunnen de gezamenlijke gemeenten – ieder met hun eigen belang – samen optrekken voor het op de kaart zetten van de regio. Hierin zitten kansen voor concrete mijlpalen.